

แรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอวัดเพลงในการปฏิบัติงาน เคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน

THE MOTIVATION OF THE VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS, WAT PHLENG DISTRICT IN PERFORMANCE ON THE DOOR - KNOCK- ING OPERATION, AGAINST COVID-19 IN THE COMMUNITY

โชติ เกิดบัณฑิต

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

CHOTE GIRDBUNDIT

SUAN PHUNG DISTRICT PUBLIC HEALTH OFFICE, RATCHABURI PROVINCE

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลง และเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลงจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรเป็น อสม. ในอำเภอวัดเพลง จำนวน 200 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane จำนวน 194 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.78 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทีแบบอิสระ ค่าสถิติเอฟ และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาสาสมัครสาธารณสุขเพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีรายได้ต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันและอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : แรงจูงใจ, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, การปฏิบัติงานเคาะประตูบ้าน, โรคโควิด-19

Abstract

This research is survey research, the purposes of this research aimed to study and compare the motivation in performance of the Village Health Volunteers in Wat Phleng District. The population consisted of 200 Village Health Volunteers, Sample size determination using Yamane's formula for 194 people Sampling with specific selection methods. The research instrument was a questionnaire, Alpha-Coefficient 0.78, the data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe were used for compare.

The results showed that: All of the Village Health Volunteers had motivation in performance at a moderate level. The comparison of levels of motivation in performance of the village health volunteers between male and female had no differences of motivation. ($p < 0.05$). There weren't significance different of motivation in performance of the village health volunteers who had a variety of ages. There weren't significance different of motivation in performance of the village health volunteers who had a variety of education levels. There weren't significance different of motivation in performance of the village health volunteers who had various marital status. The level of motivation in performance of the village health volunteers who had various incomes and work experiences weren't different.

Keywords : Motivation, Village Health Volunteers, The Door-Knocking Operation, Covid-19 Diseases

บทนำ

อสม. คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นบุคคลในหมู่บ้านที่มีความสำคัญที่ต้องมีความเสียสละมีความรู้ด้านสุขภาพเพื่อใช้ในการให้บริการกับประชาชนเบื้องต้นได้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในหมู่บ้านจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีจำนวนไม่เท่ากันในแต่ละหมู่บ้านขึ้นอยู่กับจำนวนหลังคาเรือน และจำนวนประชากรของหมู่บ้านนั้นๆ หมู่บ้านใดที่มีจำนวนหลังคาเรือนและประชากรจำนวนมากจะมีจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขมากกว่า โดยอาสาสมัครสาธารณสุข 1 คน จะรับผิดชอบ 8 - 15 หลังคาเรือน การได้มาของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต้องมาจากการทำเวทีประชาคมประจำหมู่บ้าน และบุคคลผู้นั้นได้รับการคัดเลือก ใน 1 หมู่บ้าน จะมีหัวหน้าอาสาสมัครสาธารณสุข 1 คน เรียกบุคคลผู้นี้ว่า “ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน” อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกคนเมื่อได้รับการคัดเลือกแล้วต้องผ่านกระบวนการอบรมเป็น “อสม.” ตามหลักสูตรการฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ปีพุทธศักราช 2550 ของ กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ฝึกอบรม ประกอบด้วย ภาควิชาความรู้และภาคปฏิบัติ เมื่ออาสาสมัครสาธารณสุขทุกคนผ่านกระบวนการเรียนรู้และฝึกอบรมตามหลักสูตรแล้ว จะได้ปฏิบัติงานในหมู่บ้านของตนเองที่อาศัยอยู่ โดยดูแลและเวกบ้านใกล้เคียงและช่วยงานในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดตามสังกัด ตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข

ในเดือนธันวาคม 2562 มีการตรวจพบการเกิดผู้ติดเชื้อรายแรกในประเทศไทย โดยสัมผัสจากนักท่องเที่ยวชาวจีน หลังจากนั้นทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ได้มีการเตรียมการวางแผนรองรับการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ของประเทศไทย โดยเฉพาะกรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ยังคงมีการกระจายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจังหวัดที่มีการอยู่อาศัยของประชาชนหนาแน่น เช่น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ และจังหวัดอื่นๆ ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา โดยเฉพาะสถานที่ที่มีการจัดกิจกรรมรวมคนหนาแน่น เช่น สนามมวย สนามกีฬา โรงภาพยนตร์ โรงแรม สนามบิน ในช่วงแรกๆ ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญในการป้องกันของโรคโควิด - 19 ด้วยตนเอง เช่น การสวมใส่หน้ากากอนามัย การล้างมือด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ มาตรการการป้องกันโรคโควิด - 19 ยังถ่ายทอดไปไม่ถึงปลายทาง ทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ผู้ติดเชื้อบางรายต้องเข้ารับการรักษาตัว จนเกิดภาวะคนไข้ล้นโรงพยาบาล (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงได้รับคำสั่งจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ให้ดำเนินการควบคุมโรคและเฝ้าระวังโรคโควิด - 19 อย่างเข้มงวดตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข โดยติดตามสถานการณ์จากศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ของประเทศไทยซึ่งในแต่ละจังหวัด ศบค.มท. มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นเลขานุการ นอกจากนี้ ในทุกอำเภอจะมี ศบค.มท. อำเภอ เป็นส่วนควบคุมกำกับ การที่มีการสั่งการจากผู้ว่าราชการจังหวัด ใน ศบค.มท. ระดับอำเภอ จะมีนายอำเภอเป็นประธาน สาธารณสุขอำเภอเป็นเลขานุการ มีการดำเนินการตามมาตรการความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ในส่วนของการดำเนินงานตามมาตรการ ศบค.มท.อำเภอนั้น จะมีการดำเนินการผ่านกลุ่มผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยเหตุที่อาสาสมัครสาธารณสุข

มีความใกล้ชิดประชาชนมีองค์ความรู้ด้านสุขภาพ และการควบคุมป้องกันโรค โดย ได้กำหนดกิจกรรม “การเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน” ขึ้นสำหรับการควบคุมโรคโควิด - 19 ในระยะนั้น (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี, 2564)

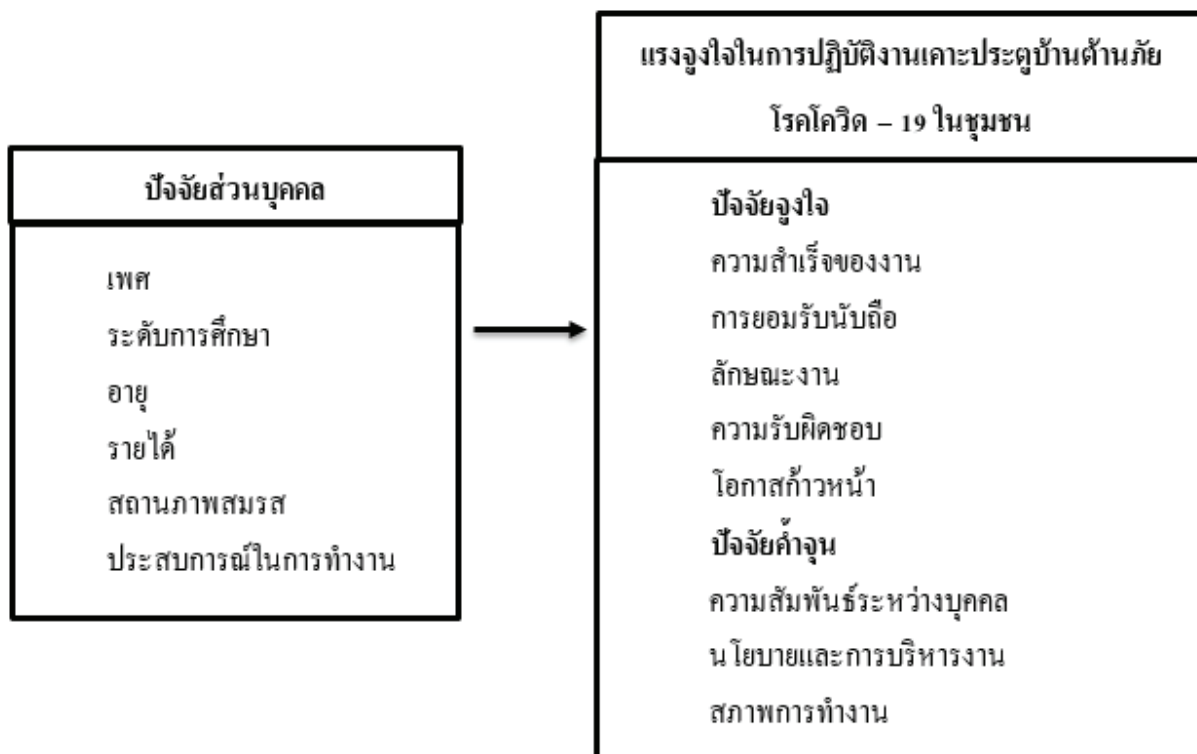
ในสถานการณ์ปกติ อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านอำเภอวัดเพลง มีกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ประชาชนในเขตรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมี อายุค่อนข้างมาก โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 50 ปีขึ้นไปในการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมโรคโควิด - 19 พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ทั้งภายในส่วนของอำเภอวัดเพลงและคณะทำงานที่เข้ามาในอำเภอวัดเพลง เพื่อทำงานควบคุมโรคโควิด - 19 ในการดำเนินงานในชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขต้องร่วมมือกับผู้ใหญ่บ้าน กำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา สถานประกอบการ พระภิกษุสงฆ์ ประชาชนทุกๆ คน ทุกระดับ ในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการควบคุมโรคโควิด - 19 (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวัดเพลง, 2564) นอกจากนี้ ต้องทำการคัดกรองประชาชนเมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้นในหมู่บ้าน การร่วมออกตรวจสอบสถานที่ การร่วมเตรียมสถานที่เพื่อรองรับผู้สัมผัสเชื้อโรคโควิด - 19 ในการกักตัว 14 วันในพื้นที่ที่รัฐจัดให้ (State Quarantine) กิจกรรมเหล่านี้ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐานตามมาตรการควบคุมโรคโควิด - 19 แม้ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านของอำเภอวัดเพลงที่ส่วนใหญ่มีอายุมาก แต่คุณภาพการทำงานไม่เคยลดลงแต่อย่างใด ขณะที่การทำงานมีการร่วมแรงร่วมใจกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถประกอบกับภูมิประเทศของอำเภอวัดเพลงเป็นสวนมะพร้าวและสวนผลไม้อื่นๆ พื้นที่ไร่ พุงนา การทำงานดังกล่าวค่อนข้างยาก แต่ “กิจกรรมการเคาะประตู บ้านต้านภัย

โรคโควิด - 19 ” ยังคงมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ การคัดกรองผู้ป่วยตามกิจกรรมในอำเภอที่มีการจัดขึ้น เช่น งานประเพณี งานบุญ งานมงคล และอวมงคลยังคงพบความร่วมมือที่ดีตลอดมาของอาสาสมัครสาธารณสุข ในขณะที่อาสาสมัครสาธารณสุขไม่มีเงินเดือน มีเพียงค่าป่วยการเดือนละ 1,000 บาท เท่านั้นที่ได้รับ ซึ่งโดยส่วนใหญ่อาสาสมัครสาธารณสุขจะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และอำนวยความสะดวกในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวัดเพลง, 2564) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอวัดเพลงที่ปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนว่ามีแนวโน้มเป็นอย่างไร โดยใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (ปัจจัยจูงใจกับปัจจัยค้ำจุน) เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวจะนำมาใช้ในการศึกษาถึงสาเหตุความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในงานของบุคคล โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรกเรียกว่า ปัจจัยจูงใจ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับแรงจูงใจภายในที่เกิดจากงานที่ทำ ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน สำหรับกลุ่ม 2 เรียกว่า ปัจจัยค้ำจุน มีความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อมภายนอกของงาน เป็นปัจจัยที่ลดความไม่พอใจที่เกิดจากการทำงาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นำ ด้านสภาพและเงื่อนไขในการทำงาน และด้านนโยบายการบริหารงาน (Herzberg, 1959: 45-98) และผู้วิจัยมีความคาดหวังที่จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับใช้กับการดำเนินงานควบคุมโรคโควิด - 19 ในชุมชน และงานควบคุมโรคที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลการวิจัยที่ได้มากำหนดแนวทางสนับสนุนการทำงานให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอวัดเพลงต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวัดเพลงในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน

กรอบแนวคิด

สมมติฐาน

อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้าน ต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการวางแผนงานสุขภาพภาคประชาชนให้สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพและความต้องการของชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอวัดเพลงในอนาคต

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

ประชากรที่ศึกษา คือ อาสาสมัครสาธารณสุขในตำบลเกาะศาลพระ ตำบลจอมประทัด และตำบลวัดเพลง ทั้งสิ้น 28 หมู่บ้าน จำนวน 200 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวัดเพลง, 2563: น. 1)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2563 ทั้งหมด 28 หมู่บ้าน จำนวน 194 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (อาวูธ วัฒนสิน, 2536: น. 59)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน ตามทฤษฎีลำดับความต้องการมนุษย์ มาสโลว์ (Maslow Theory) (สมยศ นาวิการ, 2521: 70) และทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg Theory) (Herzberg, 1959: 45-98) มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 32 ข้อ มี 2 องค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบในปัจจัยจูงใจ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน องค์ประกอบในปัจจัยค้ำจุน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นำ ด้านสภาพและเงื่อนไขในการทำงาน และด้านนโยบายการบริหารงาน

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะเตรียมการ ได้แก่ จัดทำข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จัดทำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และดำเนินการทดสอบแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการวิจัยและประสานงานกับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอวัดเพลง เพื่อเตรียมการเก็บข้อมูลตามแบบสอบถาม

2. ระยะดำเนินการ ได้แก่ การดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยในช่วงเดือนมกราคม 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพการสมรส และประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข แสดงเป็นค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับแรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน แสดงเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน ซึ่งทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test) ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ผลการศึกษา

อาสาสมัครสาธารณสุข ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 82.47 มีอายุในช่วงอายุมากกว่า 40 ปี ร้อยละ 80.41 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 93.30 มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 85.57 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 63.92 และมีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 31.96

ระดับแรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอวัดเพลงในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ที่มีต่อองค์ประกอบในปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอวัดเพลง จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข พบว่า ตัวแปรด้านเพศ อายุ รายได้ สถานภาพการสมรส และประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรด้านระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบด้านปัจจัยค้ำจุน พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นำชุมชนอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิระ กันภัย (2559) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการศึกษาพบว่าด้านสภาพแวดล้อม ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ

และด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงานมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงในแต่ละองค์ประกอบในปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน พบว่า มีระดับแรงจูงใจแตกต่างกันไป โดยมีทั้งระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง โดยพบว่าทุกองค์ประกอบในปัจจัยจูงใจมีระดับแรงจูงใจปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในปัจจัยค้ำจุน พบว่า การปฏิบัติงานทุกด้านในองค์ประกอบในปัจจัยค้ำจุน มีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นำชุมชน ด้านสภาพและเงื่อนไขในการทำงานและด้านนโยบายการบริหารงานผู้วิจัยได้แยกพิจารณาแต่ละองค์ประกอบตามระดับของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอวัดเพลง จากระดับปานกลาง-สูงโดยการเปรียบเทียบแรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลง ตามตัวแปรต่างๆ ดังนี้

เพศกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจากผลการศึกษาพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่ปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรีเพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านปัจจัยจูงใจได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในการทำงานของเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับองค์ประกอบด้านปัจจัยค้ำจุนเมื่อแยกพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า ด้านสภาพและเงื่อนไขในการทำงานของเพศชาย

และเพศหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงโดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านด้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี เพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิระ กันภัย (2559) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยเพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฏาสังเกต (2559) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนนักศึกษาในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ปี พ.ศ. 2559 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนนักศึกษาที่มีเพศต่างกันจะมีแรงจูงใจภายในและภายนอกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จากผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่ปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านด้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ที่มีอายุต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านด้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของประทุมพร ชนะสิทธิ์ (2559) ได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษาฝ่ายบริหารหนี้ธนาคารแห่งหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า พนักงานธนาคาร

ที่มีอายุต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .05 ตามลำดับ แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวชิระ กันภัย (2559) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยที่มีอายุต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่พบความแตกต่าง

ระดับการศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จากผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่ปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านด้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกันเมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้านในปัจจัยจูงใจ พบว่า ด้านความก้าวหน้าในการทำงานอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในองค์ประกอบด้านปัจจัยค้ำจุน พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นำชุมชนอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านด้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวชิระ กันภัย (2559) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่พบความแตกต่าง แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฏาสังเกต (2559) ได้ศึกษาแรงจูงใจ

ในการเลือกเล่นกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนนักศึกษา ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ปี พ.ศ. 2559 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีแรงจูงใจภายในและภายนอกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รายได้กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จากผลการศึกษาพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่ปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า อาสาสมัครสาธารณสุขที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนแตกต่างกัน จากความไม่สอดคล้องดังกล่าวเนื่องจากในปัจจุบันอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ทางด้านรายได้พบว่าร้อยละ 85.57 มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท แต่มีความสุขด้วยการดำรงชีวิตอยู่แบบพอเพียง ดังนั้นอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงจึงสามารถดำรงชีพอยู่ได้ อีกทั้งการอยู่ในชุมชนหมู่บ้านค่าครองชีพไม่สูงมากนัก

สถานภาพสมรสกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จากผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่ปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด 19 ในชุมชน อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรีที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนแตกต่างกัน จากความไม่สอดคล้องดังกล่าวเนื่องจากในปัจจุบันอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ในด้านสภาพการสมรส พบว่า ร้อยละ 63.92 มีสถานภาพสมรส อยู่เป็นครอบครัว ส่วนสถานภาพโสดและ

แยกกันอยู่มีร้อยละ 26.80 และ 9.28 ตามลำดับ ดังนั้นอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงจึงสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างครบครัน

ประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จากผลการศึกษาพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่ปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชน อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ที่มีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนแตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวชิระ กันภัย (2559) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผล

1. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลงเพศชายและหญิงมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบด้านปัจจัยจูงใจพบว่า ในด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ เพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในองค์ประกอบด้านปัจจัยจูงใจ พบว่า ด้านสภาพและเงื่อนไขในการทำงานของเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลงที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนแตกต่างกัน

4. อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้านในปัจจุบัน พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในองค์ประกอบด้านปัจจัยค่าจูง พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้นำชุมชนอาสาสมัครสาธารณสุขอำเภอวัดเพลงที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเคาะประตูบ้านต้านภัยโรคโควิด - 19 ในชุมชนแตกต่างกัน

5. อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลงที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

6. อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลงที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

7. อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในอำเภอวัดเพลงที่มีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี ต้องการให้ผู้บริหารในระดับเหนือขึ้นไป พิจารณาทบทวนกำหนดแนวทางการดำเนินการในประเด็นดังต่อไปนี้

1. เปิดโอกาสให้อาสาสมัครสาธารณสุขได้แสดงความคิดเห็นหรือแนวทางในการทำงานตามระบบ
2. ติดตามเสริมพลังการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นพี่พี่ปรึกษาในการปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสม
3. สนับสนุนงบประมาณโดยมีค่าตอบแทนในเรื่องค่าอาหาร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อต้องออกปฏิบัติงานติดต่อกันเป็นเวลาหลายวันหรือต้องออกปฏิบัติงานในเวลากลางคืน
4. สร้างหลักประกันความปลอดภัยเมื่อต้องออกปฏิบัติงานในเวลากลางคืน
5. สนับสนุนให้มีความก้าวหน้าทางด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนแกนนำสุขภาพครอบครัวในการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างสุขภาพที่ดี
2. การศึกษาแรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในดูแลผู้ป่วยโควิด - 19 ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดราชบุรี
3. การศึกษาแรงจูงใจของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานต้านโควิด - 19 ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดราชบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา สังเกต.(2559). *แรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬา* บาสเกตบอลของนักศึกษาในเขตเทศบาลนครอุดรธานี (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ประทุมพร ชนะสิทธิ์. (2559). *แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกรณีศึกษาฝ่ายบริหารหนี้ธนาคารแห่งหนึ่ง* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วชิระ กันภัย. (2559). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมยศ นาวิการ. (2521). *การพัฒนาองค์การและการจูงใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- สาธารณสุข,กระทรวง. (2563). *คู่มือแนะนำสำหรับ อสม. ในการเคาะประตูเยี่ยมบ้าน เพื่อสังเกตอาการ โควิด-19*. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ.
- สาธารณสุข, จังหวัด. (2564). *เอกสารประกอบการประชุม*. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี.
- สาธารณสุข, อำเภอ. (2564). *เอกสารแผ่นพับ*. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวัดเพลง.
- อาวุธ วัฒนสิน. (2536). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- Herzberg Fredericoel Bernard Mansner and Babara Block Symderman. (1959). *The Motivation Of Work*. 2nd ed. New York: John Wiley Andersons Inc.